

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı :33827891-100.08-E.283508

12 Haziran 2019

Konu :Kamu Denetçiliği Kurumu Tavsiye Kararı

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Hukuk Hizmetleri Genel Müdür Yardımcılığı (İdare Hukuku Şubesi
Müdürlüğü)'nın 06.05.2019 tarihli ve 51393309-100.08[9160]-E.257585 sayılı
yazısı.
b) Kamu Denetçiliği Kurumunun 19.04.2019 tarihli ve
Sayı:2019/1232-S.1861-Başvuru No:2018/10627 sayılı Tavsiye Kararı.

1.22 Mart 2011 tarihli ve 27882 sayılı Resmi Gazete ile 926 sayılı TSK Personel Kanunu'na eklenen geçici 32'nci madde kapsamından faydalandırılmaya yönelik Kamu Denetçiliği Kurumuna müracaat eden; Adaleti Savunmalar Derneği'nin başvurusuna istinaden ilgi (a) yazı Ek'inde alınan ve Kamu Denetçiliği Kurumunca hazırlanan ilgi (b) yazıda özetle;

a. 28 Şubat 1997 tarihinden itibaren artarak hukuk ihlallerinin yaşandığı, temel hak ve hürriyetlerin hukuki alt yapıdan yoksun, siyasi ve ideolojik nedenlerle sınırlandırıldığı,

b. Bu dönem içerisinde kılık kıyafetlerinden veya dini hassasiyetlerinden ötürü birçok vatandaşımızın başta memurlar ve üniversite öğrencileri olmak üzere mağduriyetler yaşadığı ve kamuda istihdam edilen vatandaşlarımızın ise dini inançları nedeniyle ya disiplin cezası alarak meslekten çıkarıldığı ya da istifaya zorlandığı,

c. 28 Şubat sürecinin yukarıda da izah edilen özellikleri gözönünde bulundurulduğunda, bu dönemde TSK ile ilişkisi kesilen asker kişiler ile askeri öğrencilikle ilişkisi kesilenlerin mağduriyetlerinin oldukça benzer özellikler taşıdığı,

ç. Anayasanın 2'nci maddesinde Devletin sosyal hukuk devleti olduğu; 5'inci maddesinde ise Devletin temel amaç ve görevleri arasında; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamanın, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmanın, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmanın bulunduğu verildiği,

d. Başvurucunun başvurusunda yargıya açık işlemlerle astsubaylarda kuvvet, bakan kararnamesi; subaylarda üçlü kararname; uzmanlarda sözleşme feshi; askeri öğrencilerde okuldan ilişik kesme suretiyle gerçekleştirilen ihraçlar olduğu, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi bu şekilde kesilen personelin de mağduriyetinin giderilmesi gerektiği,

e. Ülkemizde yaşanan temel hak ve özgürlüklerin kesintiye uğradığı süreçlerin telafisine yönelik olarak aynı dönemde benzer şekilde HSYK (HSK) kararlarıyla yargıya kapalı idari işlemle kamudan re'sen emekli edilen yargı mensupları için çıkarılan yasa ile mesleklerine dönmelerinin sağlandığı ve geriye dönük bütün parasal haklarını aldığını,

f. Sosyal hukuk devleti ve hakkaniyet ilkeleri gereğince, TSK'da YAŞ kararı haricinde, temel hak ve hürriyetlerinden din ve vicdan hürriyetinin kullanılmasının engellenmesi amacıyla farklı işlem ve eylemler ile ilişkisi kesilen personelin 6191 sayılı Kanun kapsamına alınması ve kanun kapsamında olan personeli de dahil edecek şekilde 6191 sayılı Kanunda telafi edilemeyen hak ve mağduriyetlerin giderilmesi için Milli Savunma Bakanlığına tavsiyede bulunulmasının uygun olacağı yönünde karar verildiği bildirilmiştir.

2. Kamu Denetçiliği Kurumunca ilgi (b) yazıda belirtilen HSYK (HSK) kararlarıyla yargıya kapalı idari işlemle kamudan re'sen emekli edilen yargı mensupları için çıkarılan yasa ile mesleklerine dönmesinin sağlandığı ve geriye dönük bütün parasal ve özlük haklarını aldığı belirtilmiş ise de HSK ile yapılan sözlü koordine 6087 sayılı Hakimler ve Savcılar Kurulu Kanunu geçici madde 3 kapsamında mesleğe geri döndürülen yargı mensuplarına yönelik geriye dönük parasal hakların ödenmesine dair bir hüküm bulunmadığı ve mesleğe geri dönen yargı mensuplarına geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmadığı öğrenilmiştir.

3. 926 sayılı Kanun'un geçici 32'nci maddesinde;

a. "12 Mart 1971 tarihinden bu Kanunun yayımı tarihine kadar, yargı denetimine kapalı idari veya işlemler veya Yüksek Askerî Şura kararları ile Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilenler vefatları halinde hak sahipleri, bu madde hükümlerinden yararlanabilmek için altmış gün içinde Milli Savunma Bakanlığına başvururlar,

b. Milli Savunma Bakanı, başvurunun kabulüne veya reddine en geç altı ay içinde karar verir. Milli Savunma Bakanı, hazırlık amacıyla sadece gerekli yazışmaların yapılması hususunda yardımcı olmak üzere gerektiğinde komisyonlar kurabilir ve bu komisyonlara, ilgili bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarından temsilci çağırabilir. İlgililerin, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkilerinin kesilmesine esas bilgi ve belgeler Genelkurmay Başkanlığınca en geç altmış gün içinde Milli Savunma Bakanlığına gönderilir. ..." şeklinde düzenleme öngörülmüştür.

4. Anılan Kanun hükmünden kimlerin istifade edebileceği, söz konusu maddenin ilk fıkrasında açıkça belirtilmiş olup; buna göre bahse konu hükümden yalnızca belirtilen tarih aralığında yargı denetimine kapalı idari işlemler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılanlar ve Yüksek Askerî Şura kararı ile Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilenler yararlanabilmektedir.

5. Söz konusu Kanun ile; yargı denetimine kapalı işlemler nedeniyle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilenler Kanun kapsamına alınmış, bu kimseler hakkındaki "Yargı Denetimine Kapalılık" nedeniyle oluşan "Yargılanamama" halinin izalesi amaçlanmıştır. Kanun'un gerekçesinde de bu husus; "... Hukuk Devletinin en büyük özelliklerinden birisi, idarenin eylem ve işlemlerinin yargısal denetime tabi tutulmasıdır. Bu ilke, hukuk Devletinin amacı olan bireyin hukuki güvenliğinin korunmasını sağlamayı gerçekleştirmek için olmazsa olmaz koşullardan birisidir. Dolayısıyla bireyin hukuki güvenliğinin korunmasını ortadan kaldıracak şekilde idari eylem ve işlemlerin yargı denetimine kapalı olması hukuk Devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır. İdari bir organ olan ve idari bir işlem tesis eden Yüksek Askerî Şuranın Kararlarına karşı yargı yolunun kapalı olması bu Kurulun idari işlemlerinden dolayı mağdur olan kişilerin hukuk devleti içerisinde haklarını arayamama sonucunu doğurmuştur. Tasarı ile YAŞ Kararıyla Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilip, bu kararların yargı denetimine kapalı olması nedeniyle hukuken haklarını arayamayan kişilerin yoksun

birakıldığı hakların geri verilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde yapılan düzenleme ile bir yandan hukuk Devletin gerekleri yerine getirilmeye çalışılırken, diğer yandan da Devlet tarafından mağdur edildiğini düşünen kişilerin hukuk Devletine olan inançlarının pekiştirilmesi amaçlanmıştır. ..." şeklinde izah edilmiştir.

6. Sonuç olarak; sırf dini inançları sebebiyle ikili, üçlü kararname, Bakan Onayı gibi idari işlemlerle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilenlere yönelik mevcut mevzuat hükümlerinde herhangi bir hüküm bulunmamakla birlikte; tespit edilen mağduriyetin giderilebilmesi ve bu kapsamdaki personelin göreve iadesi için yasal bir düzenleme yapılmasının Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından zaruri olduğu görüldüğünden, Anayasanın 88'inci maddesinin "Kanun teklifi vermeye milletvekilleri yetkilidir." hükmü kapsamında konu hakkında milletvekilleri tarafından yapılacak kanun teklifinin TBMM'de yasalaşması durumunda söz konusu işlemlerin yerine getirilmesinin mümkün olabileceği değerlendirilmektedir.

Rica ederim.

e-imza

Alpaslan KAVAKLIOĞLU
Bakan Yardımcısı

Dağıtım:

Gereği:

Kamu Denetçiliği Kurumuna

Bilgi:

Huk.Hiz.Gn.Md.lüğüne

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Per.Gn.Md.lüğü Per.Pl.ve Ynt.D.Bşk.lığı Per.Ynt.Ş.Md.lüğü Bakanlıklar/Ankara
312 402 35 86
0 312 419 84 66 (Belgegeçer)

Bilgi için: Mustafa TOSCALI
Hukuk İşleri Proje Subayı
Telefon No:(312) 402 42 91

T.C.
MILLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
ANKARA

Sayı: 33827891-100.08-E.283508

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNA

ANKARA